

26.4.2026

לכבוד

עו"ד ברק לייזר, היועמ"ש לרשות השופטת
שלום רב,

הנדון: שירותי תרגום בהנהלת בתי המשפט

סימוכין: פנייתנו מיום 9.7.2025 בנושא "הצעה למחשבה מחודשת ולהתמודדות עם הכשלים הקיימים בשירותי המתורגמנות בהליך המשפטי"; מענה מטעמכם מיום 15.10.2025; פנייה נוספת מיום 4.11.2025; הארכת זמן למענה מטעמכם מיום 30.11.2025; פנייה מטעמנו מיום 1.12.2025; מענה מטעמכם מיום 11.1.2026

אנו מודים מאוד על תשובתכם המפורטת מיום 11.1.2026. המתנו עם תשובתנו למענה עד לפרסום המכרז לשירותי התרגום שנמסר לנו שצפוי שיפורסם במהלך הרבעון הראשון לשנת 2026, אולם מאחר שמועד זה חלף וטרם פורסם מכרז חדש, נבקש לעמוד על הבעיות במענה מטעמכם.

להבנתנו, הנהלת ביהמ"ש אינה חולקת עוד על הבעיה האקוטית שבאיכות שירותי התרגום שניתנים בבתי המשפט. מתשובתכם האחרונה עולה, כי אף אתם מכירים בכך שבשיטת התמחור הקיימת מיקור חוץ כפול במחירי רצפה פר-תרגום אשר למיטב חישובנו כיום נופלים משכר מינימום, ובהינתן תקציב נמוך ביותר (כ-6.5 מיליון ש"ח בממוצע בשנים האחרונות), המונע אף השקעת משאבים ישירה מצד המשרד בהכשרות והקמת מערך ביקורת פנימי – היצע המתורגמנים הראויים הוא דל מאד.

לצערנו, המסקנה שהסקתם מכך אינה כי יש להגדיל את התקציב על מנת לעמוד בסטנדרט מינימלי, אלא כי כדאי להשקיע משאבים באיתור פתרון טכנולוגי, שנכון להיום לא קיים ולא פועל באף מדינה בעולם; ובינתיים הנכם חופשיים להימנע מהגדרת קריטריונים מקצועיים או מכל ניסיון אחר שיש בו כדי לגרוע מתורגמנים (לא טובים) מההיצע הדל.

כפי שהשבנו בעבר, ספק רב אם בעתיד הנראה לעין ניתן יהיה להסתמך על מודל טכנולוגי לצורך תרגום סימולטני של דיונים, ועליו בלבד. למיטב ידיעתנו מודל כזה לא קיים באף מדינה ואין מערכת משפט שמשתמשת בו כחלופה בלתי מפוקחת ומלווה לתרגום סימולטני בידי אדם; וגם אם יפותח מענה כאמור בשנה הקרובה בישראל, ניתן לשער שהוא יופעל בהדרגה, מבלי להחליף את שירותי התרגום האנושיים. נעיר שוב, בהינתן משאבים מצומצמים והיבטים נוספים של קשיי הסתגלות והטמעה במערכת המשפט הישראלית, כי ישראל תהא המדינה הראשונה להשתמש בפיתוח כזה. בכל מקרה, כבר עתה, משאין מחלוקת על כך שתרגום הינו חיוני למימוש זכות הגישה לערכאות של מתדיינים שאינם שולטים בעברית, כמו גם לפעילות תקינה של מערכת המשפט – לא ניתן שלא

להידרש לבעיות הקיימות, ההולכות ומחריפות נוכח הפער הגדל בין התקציב למספר הדיונים המתורגמים ולעלויות ריאליות של עבודה קשה.

נודה כי אנו מתקשים להאמין שהסירוב לפעול במישור כלשהו לתיקון המצב, אכן נובע מאופטימיות-יתר ביחס להיתכנות פיתוחם של פתרונות טכנולוגיים בתחום. מהמענה עולה כי הנהלת בתי המשפט אינה מעוניינת להקדיש משאבים לסוגיה מסיבות שחורגות מהמתנה לטכנולוגיה, ואפילו התקציב הנמוך אינו יכול להיות הסיבה היחידה לחוסר הנכונות לשנות את המצב, שכן לא נעשים אף צעדים בסיסיים שאינם דורשים השקעה כלכלית כלשהי. מדובר בצעדים שהעלינו עוד בפנייתנו הראשונה:

א. **סוגיית ניגוד העניינים של המתורגמים:** הצבענו על כך שאין די בהחתמת מתורגמן על טופס כללי בלא קשר לדיון קונקרטי ובו הוא מצהיר על היעדר ניגוד עניינים, וטענו שיש לחייב מתורגמים במתן הצהרה דומה בראשית כל דיון מתורגם, על מנת לוודא כי לא קיימים ניגודי אינטרסים או היכרות מוקדמת בין המתורגמן לבין מי מהצדדים בדיון הקונקרטי. בהינתן היעדר הסינון, ההכשרה, או דרישות הסף (אודותיו נעמוד להלן) – חשיבות העמידה על היעדר ניגודי עניינים אך גוברת. בתשובתכם האחרונה אך חזרתם על קיומו של טופס בנושא, והפניתם אלינו את השאלה מה אנו מציעים ביחס לסוגיה. כאמור, הצעתנו הועלתה עוד בפנייתנו הראשונה, בה פירטנו את הבסיס לכך; לא קיבלנו על כך מענה ענייני, וזאת למרות שהפתרון המוצע על ידינו אף אינו כרוך בעלויות.

ב. **הכשרת השופטים בנוגע לסוגיות תרגומיות:** ביחס להצעתנו בנושא השבתם כי "לא ברורה הציפייה מן השופטים" בהקשר להליך המתורגם, מאחר שאינם מבינים את שפת המקור. מענה זה משקף אי-הבנה יסודית של ההכשרות המבוקשות (שהרי לא ביקשנו להכשיר את השופטים לשמש מתורגמים) ושל הדיסיפלינה בה עסקינן. מתורגמות משפטית היא תחום המגובה בידע מעמיק, קיים אודותיו מסד אקדמי ומקצועי, אשר חורג מהבנה שפתית. היכרות בסיסית עם התחום עשויה לסייע במניעת טעויות קריטיות הנוגעות לפערי תרבות וקשיי מעבר משפה לשפה. היעדרם של תנאי סף, הכשרה או סינון של מתורגמים הנכנסים למערכת, מגביר את החשיבות שבהיכרות בסיסית כזו מצד השופט או השופטת, ואלה יכולים לשפר התמודדות עם האתגרים במעבר השפתי, בפרט בהינתן היצע דל של מתורגמים והיעדר מקצועיות שלהם.

נציין כי הכשרות כאמור נדרשות גם תחת מודל התרגום הקיים וגם (ואולי אף בפרט) תחת מודל של תרגום בכלים טכנולוגיים. זאת על מנת לתת לשופטים כלים להבין את יסודות התרגום המשפטי, לרבות הבנה של הפערים השפתיים והתרבותיים, עקרונות לפתרון דילמות המתעוררות במהלך התרגום, מונחונים משפטיים רב-לשוניים, סוגיות בין-תרבותיות, סוגיות טכניות אשר קשורות למיקום המתורגמן והממשק עמו כגון אקוסטיקה, מיקום בחלל בית המשפט ושימוש בציוד, בחינת אפשרות לתרגום מרחוק בווידאו, וכמובן, למידת השימוש בבניה מלאכותית ומגבלותיו בכל הנוגע לתרגום.

ג. פיקוח על התרגום בדרך של משובים מהשופטים לאחר דיונים מתורגמים: מתשובתכם עולה שההנהלה בחרה להשלים עם "חוסר שיתוף פעולה" של שופטים עם המשובים בנושא ומשכך בחרה לחדול אפילו מכך. גם היבט לכאורה פעוט זה מלמד לטעמנו על מידת החשיבות שהנהלת בתי המשפט מייחסת לנושא, ועל מידת מחויבותה לשיפור השירות החשוב. לטעמנו, יש להטמיע הליכי משוב ולו מינימליים, בפרט בהינתן ההימנעות מסינון, הכשרה ופיקוח אפקטיבי באמצעים מקצועיים.

ד. הפעלת סעיף 2.6.1.1.2 למכרז בדבר מבחן מיון מקצועי שמנוסח בידי הנהלת בתי המשפט והתניית כניסה למערכת בציון של 80 לפחות: בתשובתכם לא מצאנו כל מענה לכך שלא מתקיים מבחן מקצועי בשפת האם ובעברית למתורגמנים הנכנסים למערכת. נציון, שלא זו בלבד שמבחן מיון לא דורש תוספת תקציבית משמעותית, הוא אף מעוגן כיום במכרז (ומשכך אנו מניחים שכבר מתוקצב) וקיומו מחייב מכוח המכרז.

אם כן, אף מבלי להידרש לשאלת התקציב (אליה נתייחס בהמשך), ברי כי הצעות אלה אינן מעמיסות על התקציב. המענים שקיבלנו לסוגיות הללו מלמדים, כי הבעיה נעוצה בהיעדר רצון להעמיק בנושא ולשפר את ההנגשה השפתית של הליכים משפטיים, מה שמעיד על ייחוס חשיבות משנית לנושא ועל ראיית חווייתם של רבבות אלפי המתדיינים הבאים בשערי בתי המשפט כסוגיה טכנית שנותר רק לקוות כי תיפתר יום אחד בידי רובוטים.

אשר לסוגיית התקציב – גם פה ההשלמה עם תקציב של 6.5 מיליון של למה שהגיע כמעט ל-50 אלף דיונים מתורגמנים בשנה – אינה סבירה לטעמנו. כידוע, 'אילוץ תקציב' אינם קולב שניתן לתלות עליו כל אי עשייה מצד רשויות הציבור" (ע"א 2906/01 עיריית חיפה נ' מנורה, (25.5.2006)). הדברים נכונים ביתר שאת בענייננו, בהינתן שבשל "מגבלות התקציב" הנהלת בתי המשפט בוחרת להוריד את דרישות הסף מהמתורגמנים (או ליתר דיוק, לוותר עליהן כליל) ולהימנע במודע מבקרה ופיקוח עליהם על מנת שלא "לגרוע מההיצע הקיים". כדבריהם, "שוק המתורגמנים בארץ הוא שוק בעייתי המאופיין בהיצע מוגבל שמתקשה לספק את הביקוש הקיים", ורק "במצאות אוטופית שבה הב"ה נהנית מתקציב בלתי מוגבל היה באפשרותה להציע תמורה גבוהה יותר ובהתאם לכך לדרוש רמה גבוהה יותר". אכן, בלא לשלם תמורה ראויה, לא ניתן לשמור על רמה מקצועית נדרשת. כשאין נכונות אף לתקצב הכשרות וחפיפות, וכשאין אפשרות לשלם תמורה הוגנת – לא ניתן לגבש דרישות סף מינימליות או לסנן מתורגמנים. כאשר העלייה בתקציב אינה מדביקה את העלייה במספר הדיונים בהם נדרש השירות, והשירות לכתחילה מתוקצב בחסר – יורדת הרמה המקצועית. נעיר כי מהשוואה בין נתוני התקציב שהוצגו במכתבכם לבין מספר הדיונים המתורגמים עליהם דווח במענים לבקשות לפי חוק החופש המידע, מתברר כי אין כמעט עלייה בעלות פר תרגום בודד (בתקופות מסוימות, ניכרת אף ירידה). זאת בשעה שנתונים כמו מדד, שלא לדבר על שכר המינימום, עולים בתקופות מקבילות בעשרות אחוזים. העובדה היא, שהנהלת בתי המשפט אינה מעלה את תקצוב השירות בהתאם לצרכים של המערכת עצמה ובהתאם לעלייה במדדים אובייקטיביים

קיימים. בדרך זה, רמת השירות אשר לכתחילה חסרו בה היבטים יסודיים של סינון ודרישות סף, הולכת וצונחת.

הפתרון לתקציב נמוך שאינו מתעדכן אינו הורדת הסטנדרט המקצועי עוד ועוד עד כדי אינו המוחלט, אלא העלאת התקציב באופן שיאפשר שירות ברמה ראויה. כידוע, "הגנה על זכויות אדם עולה כסף, וחברה המכבדת זכויות אדם צריכה להיות נכונה לשאת המעמסה הכספית" (א' ברק, **פרשנות במשפט**, עמ' 528; בג"ץ 4541/94 **מילר נ' שר הביטחון**, פ"ד מט"ו 94 (4) עמ' 113; בג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים** (13.6.2017; עמ' 26 לפסק הדין)). הדברים נכונים בפרט כאשר מדובר במה שהוא הלכה למעשה השער למערכת המשפט עבור אוכלוסיות שלמות מקרב תושבי הארץ, וכן עבור אוכלוסיות שלמות שמוזמנות בימים אלה ממש על ידי ממשלת ישראל להגיע אל המדינה, כגון עולים חדשים ומהגרי עבודה ברישיון.

לכל הפחות, יש לתקצב בהתאם היבטים שזכו לעיגון במכרז של הנהלת בתי המשפט בנושא, ושנכון להיום סעיפי המכרז בעניינם אינם מתוקצבים. כך ביחס **לסעיפים 2.6.2 ו-2.5.1.19 למכרז בדבר הכשרה ותחזוקה של המתורגמנים**, שלא יושמו מעולם מאחר שאיש לא ניגש למכרז שפורסם לשם כך. בתשובתכם אך חזרתם על כך שנדרש ידע מקצועי בנושא ושאינו לא ניגש למכרז, מבלי להסביר מדוע אין להתקשר בנסיבות אלו ביחסי עבודה עם צוות מקצועי בתחום המתורגמנות האמון על בקרה ובדיקה של השירות (כפי שהצענו למן פנייתנו הראשונה). ההנחה שלנו היא כי הדבר קשור לחוסר הרצון והנכונות של הנהלת בתי המשפט לתקצב את השירות החיוני האמור. כך גם ביחס **לסעיפים 2.10.1.6 ו-2.10.1.19 למכרז בדבר בקרה שוטפת של איכות המתורגמנים**: בתשובתכם ניתן מענה לקוני ופורמליסטי לפיו "מדובר בשלב אופציונאלי", ללא התייחסות מהותית לטענה כי יש להפעיל אופציה זו ובפרט בהינתן היעדר מיון מלכתחילה או פיקוח בדיעבד (ולטעמנו, לא ניתן לטעון ברצינות ששני ימי עיון שהספק עורך בעצמו ומפגש זום בדבר ציפיות מהמתורגמנים, שקולים להכשרה מקצועית). אי הפעלת ה"אופציה", גם היא כפופה לשיקולים רלוונטיים ולסבירות, בוודאי בהינתן מכלול ההיבטים עליהם עמדנו, ולא די לציין כי הבקרה היא אופציונלית בלבד לפי לשון המכרז.

נוסיף כי הטענה לפיה **כלי הבדיקות התקופתיות "מאבד מן האפקטיביות שלו"** במציאות האמורה שבה התמחר למתורגמנים כה נמוך עד שההיצע של מתורגמנים טובים הוא כה דל, אומרת דרשני ודי בה לטעמנו כדי לעמוד על חוסר הסבירות הקיצוני שבמצב הקיים. מטבע הדברים מתורגמנים מקצועיים לא יוסרו מהרשימה בעקבות ביקורת כאמור (בניגוד לאופן בו הוצגו הדברים בתשובתכם); בדיקות אלו אמורות לוודא שמתורגמנים לא מקצועיים לא ימשיכו לתת שירות. בחירת ההנהלה שלא להסיר מתורגמן לא מקצועי מחשש ל"דילול הרשימה", אומרת לטעמנו דרשני.

אם כן, דומה כי הנהלת בתי המשפט פטרה עצמה מהצורך להשקיע חשיבה ומשאבים בנושא נוכח הצפי לפרסומו של מרכז חדש (וזהה) ולאור הניסיון להטמיע כלים טכנולוגיים. אנו לא מקבלים תשובה זו. לטעמנו, וכפי שכבר כתבנו, התרחיש החלופי – שבעתיד הנראה לעין לא יהיה פתרון

טכנולוגי לבעיות שהעלינו שוב ושוב – הוא הסביר הרבה יותר. בכל מקרה, סוגיות רבות שהועלו בפנינו יוסיפו להיות רלוונטיות גם במידה וייכנסו בהדרגה כלים טכנולוגיים שונים (בתוכם: הגדרת הזכאות; פיקוח ובדיקה; הכשרת שופטים לאתגרי המתורגמנות המשפטית ועוד ועוד).

בטרם סיום נתייחס אף לתשובתכם בנוגע לסוגיית הזכאות לתרגום ואסדרתה בנהלים ובהנחיות. לטעמנו, הנהלת בתי המשפט אחראית, כמשרד ממשלתי, לפעול בנושא מול המחוקק, לרבות באמצעים כלים חקיקתיים ככל שניכר כי נפגעת זכות יסוד. אלא שבכל מקרה, מקום בו היעדר האסדרה מוביל לאי-אחידות שתוצאתה שרירותיות בחלוקת המשאב, להנהלת בתי המשפט הסמכות והחובה להסדיר תוצאה זו בכלים מינהליים. כפי שהראינו, מזה שנים שאין כל אחידות במימון תרגום משפטי בין ערכאות שונות ומזכירויות שונות. נהלים מנחים אין בהכרח משמעים זכאות מלאה לתרגום בכל דיון ודיון ואין מניעה לקבוע זכאות לתרגום בהתאם לסוג הדיון, להיקף השליטה בעברית של הצד הנדרש לו, ליחסי הכוחות (כביטויים בערכאות או בסוגי הליכים מסוימים – כגון הוצאה לפועל, ביטוח לאומי, עבודה) ולחשיבות הסוגיה (משמורת על ילדים, ועוד). ההנחיות הכרחיות על מנת "להגביר את השוויון ואת הוודאות המשפטית ולאפשר לאזרח להעריך מהי התוצאה הצפויה להתקבל בעניינו ולהתכוון בהתאם לכך" (עע"ם 9187/07 לוזון נ' משרד הפנים 24.7.2008); עע"מ 6329/20 גיא זומר נ' הממונה על חופש המידע במשרד המשפטים (2022.6.7)). אף אם רצוי כי הסוגיה תוסדר בחקיקה, עד שנעשה הדבר לא ניתן להשלים אם הקצאה שרירותית של משאב ציבורי הכרחי להנגשת הליך ולעשיית צדק.

נוכח כל זאת, אנו שבים ומבקשים כדלהלן:

- א. להודיענו בדבר המועד הצפוי והעדכני לפרסום המכרז החדש;
- ב. לייצר מנגנון סינון מתורגמנים כחלק מכניסתם למתן שירות בהליכים משפטיים;
- ג. להגדיר דרישות סף ממתורגמנים ולכלל הפחות להטמיע מבחני ידיעת שפת המקור והשפה העברית;
- ד. להודיע כי ייושמו הוראות המכרז בדבר מיון וחניכה של מתורגמנים (סעיף 2.6.1.2);
- ה. לגבש ולקיים הכשרות למתורגמנים בהתאם לשלב ב' במכרז הקיים (סעיף 2.6.2 ואף 2.5.1.19 למכרז הנוכחי);
- ו. להעסיק בהנהלת בי המשפט צוות עובדים ייעודי לנושא ובעל הבנה בו, שיוכל לפקח על המתורגמנים ברוח סעיפים 2.10.1.6 ו-2.10.1.19 למכרז, ככל שאין ספק חיצוני הניגש למכרז בנושא זה;
- ז. לגבש הכשרות לשופטים בנושא התרגום המשפטי;
- ח. ליצר מנגנון למישוב אפקטיבי של דיונים מתורגמים;
- ט. לפעול לגיבוש והטמעת מנגנון ניגוד עניינים ממוקד-הליך;

י. להסדיר בנהלים או הנחיות את היקף הזכאות לתרגום.

סופו של יום, נראה שגם הנהלת בתי המשפט אינה חולקת על כך שהתנאים האמורים להבטיח את רמת השירות אינם מקוימים, וכי תנאים אלה הכרחיים לעשיית צדק ולהליך מאוזן, יעיל ומבוסס עובדתית למתדיינים שאינם דוברי עברית. לצערנו, קריאותינו החוזרות לתיקון הבעיות הקשות בשירות – קריאות שנעשו מתוך תקווה כנה לתחילת תהליך של מחשבה מעמיקה – נתקלות בסירוב עיקש להכניס שינוי כלשהו במודל הקיים שספק אם יעבור מהעולם בעתיד הנראה לעין.

משכך, נבקש את תשובתם עד ליום 15.6.2026, אחרת נאלץ לפנות לערכאות.

בכבוד רב ובתודה מראש,

אלעד כהנא, עו"ד

מיכל תג'ר, עו"ד